नामांक Roll No.

No. of Questions — 25

VU—90–Jyot. Shas.

No. of Printed Pages — 3

वरिष्ठ उपाध्याय परीक्षा, 2013

ज्योतिष शास्त्रम्

समय : 3 $\frac{1}{4}$ घंटे

पूर्णांक : 56

परीक्षार्थिभ्यः सामान्यनिर्देशाः

(1) परीक्षार्थिभिः सर्वप्रथमं स्वप्रश्नपत्रोपरि नामाङ्काः अनिवार्यतः लेख्यः ।

(2) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।

(3) सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराण्युत्तरपुस्तिकायामेव लेखनीयानि ।

(4) एकस्य प्रश्नस्य सर्वे भागाः एकत्र एव लेखनीया ।

(5) सर्वे प्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन उत्तरणीयाः ।

1. रामदैवज्ञ: क: आसीत् ? $\frac{1}{2}$

2. संख्यामधिकृत्यशास्त्रस्य नाम किं ? $\frac{1}{2}$

3. शून्यं इष्टकाल: कदा भवति ? $\frac{1}{2}$

4. राशीश: लेख्य: । $\frac{1}{2}$

5. धनं धनेनर्णमृणेन निघ्नं द्वयं त्रयेण स्वमृणेन किं स्यात् ? $\frac{1}{2}$

6. विविध दशानां नामानि लेख्यानि । 1

7. कति गोलायनं भवति ? (गोल + अयनम्) 1

8. यात्रायां वारशूलपरिहारं लिखत । $1\frac{1}{2}$

9. न षष्ठी न च द्वादशी नाष्टमी० इतिश्लोक: प्रपूर्यताम् । $1\frac{1}{2}$

10. के षड्वर्गा: ? तेषां नामानि लिखत । $1\frac{1}{2}$

11. बीजगणितस्य उपयोगिता स्पष्टयत । $2\frac{1}{2}$

12. यत्र भाज्य: क ९ क ४५० क ७५ क ५४
    भाजक: क २ क ३ क ८ । तत्र भागफलं किम् ? $2\frac{1}{2}$

13. या व १६ या ४ ८̇ रु ३६ अस्या संख्याया: सूत्रानुसारेण वर्गमूलं स्पष्टयत । $2\frac{1}{2}$

14. रु १० क ८ क ५६ क ६० तत्र करणीमूलं कार्यम् । $2\frac{1}{2}$

15. यात्रायां चन्द्रविचार: प्रकटयत । $2\frac{1}{2}$

16. घातनक्षत्राणि-लग्नानि च स्पष्टयत । $2\frac{1}{2}$

17. यत्र दिनमानम् ३३।१८, तत्र रात्रिमानं दिनार्द्धं रात्र्यर्धं च साधयत । $2\frac{1}{2}$

18. द्वादशांशसाधनं सचक्रं लेख्य: । $2\frac{1}{2}$

19. यात्रायां निषिद्ध कालं स्पष्टयत । $2\frac{1}{2}$

20. किन्नाम पलभा ? पलभात चरखण्डा साधनं कथं ज्ञायते ? $2\frac{1}{2}$

21 परस्परं भाजितयोर्ययोर्य: ० इति श्लोकं प्रपूर्य अस्याशयं स्पष्टयत । 4

अथवा

क: पञ्चनिघ्नो विहृतस्त्रिषष्ट्या, सप्तावशेषोऽथ स एव राशि: ।

दशाहत: स्याद् विहृतस्त्रिषष्ट्या, चतुर्दशाग्रो वद राशिमेनम् ॥

22. पञ्चकशतेन दत्तं मूलं सकलान्तरं गते वर्षे ।

द्विगुणं षोडशहीनं लब्धं मूलं समाचक्ष्व ॥ 4

अथवा

पञ्चकशतदत्त धनात् फलस्यवर्गं विशोध्यं परिशिष्टम् ।

दत्तं दशकशतेन तुल्य: काल: फलं च तयो: ॥

23. यात्रायां विचारणीय शुभाऽशुभ शकुनानि स्पष्टयत । 4

अथवा

जीर्ण गृहप्रवेश **अथवा** नूतनगृहप्रवेशसमये विचारणीय विषया: के के भवन्ति ? विवेचयत् ।

24. काकिणीविचार कथं ज्ञायते ? स्पष्टयत । 5

अथवा

जनानां निवासनिषिद्धस्थानानि कानि ? वर्णयत ।

25. यत्र भयातम् २५।४५, भभोग: ५६।२० गतनक्षत्रम् रोहिणी: तत्रविंशोत्तरी महादशासाधनं सचक्रं स्पष्टयत । 5

अथवा

स्वकल्पितोदाहरणेन लग्नानयनम् साधयत ।